

KUPIŠKIO ETNOGRAFIJOS MUZIEJUS

**2015 M.
VEIKLOS ATASKAITA**

Kupiškis
2016 m. balandžio 28 d.

Kopija

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA**SPRENDIMAS
DĖL PRITARIMO KUPIŠKIO ETNOGRAFIJOS MUZIEJAUS VADOVO
2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI**2016 m. balandžio 28 d. Nr. TS-121
Kupiškis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-39 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 10.1.17 papunkčiu, Kupiškio rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

Pritarti Kupiškio etnografijos muziejaus vadovo 2015 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

Savivaldybės meras

Dainius Bardauskas

PRITARTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2016 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. TS-121

KUPIŠKIO ETNOGRAFIJOS MUZIEJAUS VADOVO 2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Kupiškio etnografijos muziejaus steigėja – Kupiškio rajono savivaldybės taryba. Muziejus yra biudžetinė įstaiga, kuri turi keturis struktūrinius padalinius: Adomo Petrausko muziejų, Veronikos Šleivyčės paveikslų galeriją, Laukminiškių kaimo muziejų, Uoginių amatų centrą.

Kupiškio etnografijos muziejus dalyvauja formuojant ir įgyvendinant valstybės politiką dvasinio ir materialinio paveldo srityje. Veiklos kryptys yra parengtos vadovaujantis nuostata, kad muziejus yra ne tik atminties išsaugojimo ir tyrimų vieta, bet ir kultūrinės edukacijos, kurių misija – saugoti ir populiarinti Kupiškio krašto dvasinį ir materialinį paveldą, siekiant užtikrinti regioninį tapatumą, prisidėti prie visuomenės kultūrinio ugdymo bei tobulėjimo skatinimo. Tokia samprata išryškina muziejaus komunikacijos su visuomene svarbą, akcentuoja pagrindines jo funkcijas: paveldo kaupimą bei jo išsaugojimą ir tiriamąją veiklą. Tokiu būdu muziejus tampa bendruomenės telkimo vieta, kūrybine socialinio, kultūrinio ir inovacijų kūrimo erdve.

Kupiškio etnografijos muziejus savo veiklą 2015 m. vykdė vadovaudamasis Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu „Dėl muziejų plėtros strateginių kryptių 2015-2020 m.“, patvirtintu 2005 m. balandžio 16 d. Nr. IV-247, „Lietuvos Respublikos muziejų įstatymu“ patvirtintu 1995 m. balandžio 8 d. Nr. 1-930, „Kupiškio etnografijos muziejaus 2015-2017 metų strateginiu planu“, patvirtintu Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl pritarimo Kupiškio etnografijos muziejaus 2015-2017 metų strateginiam planui“, 2015 m. gegužės 28 d. Nr. TS-1160, „Muziejaus nuostatais“, patvirtintais Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl Kupiškio etnografijos muziejaus nuostatų patvirtinimo“, 2015 m. gegužės 7 d. Nr. TS-122, „Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių 2015 m. veiklos planu“, patvirtintu muziejaus direktorės įsakymu „Dėl Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių veiklos programos“ 2016 m. sausio 6 d. Nr. 23-1 V.

Įstaigos strateginis tikslas – saugoti, kaupti, finansuoti, fiksuoti, konservuoti, populiarinti Kupiškio krašto archeologijos, istorijos, etninės kultūros vertybes ir gerinti lankomų objektų patrauklumą. Strateginis tikslas yra įgyvendinamas vadovaujantis Kupiškio etnografijos

muziejaus 2015 m. veiklos programa, biudžeto ir finansuojamų projektų lėšomis. Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių 2015 m. veiklos programoje buvo numatyti šie tikslai, uždaviniai, priemonės:

- Organizuoti Kupiškio etnografijos muziejaus ir struktūrinių padalinių ūkinę veiklą, kaupti, saugoti, tyrinėti, fiksuoti, populiarinti etninės kultūros, archeologijos, istorijos, meno vertybes;
- Sistemingai gausinti ir tvarkyti muziejinę vertybių apskaitą;
- Užtikrinti muziejaus darbuotojų darbo vietų tolesnį kompiuterizavimą, informacinių sistemų naudojimą, specialistų kvalifikacijos kėlimą;
- Populiarinti muziejinių vertybių sklaidą ir teikti visapusišką informaciją visuomenei;
- Stiprinti muziejaus ir struktūrinių padalinių reikšmę kultūros erdvėje ir gerinti lankomų objektų patrauklumą;
- Atnaujinti ekspozicijas ir internetinę svetainę pritaikant šiuolaikines technologijas;
- Atkurti ir populiarinti senuosius amatus, kulinarinio paveldo programas ;
- Tęsti struktūrinių padalinių objektų tvarkymą ir atnaujinti jų materialinę bazę.

Muziejus savo veiklą vykdo remdamasis vidaus tvarką reglamentuojančiais dokumentais. 2015 m. parašyti 38 įsakymai personalo, 101 įsakymas veiklos, 34 įsakymai komandiruočių, 22 įsakymai atostogų klausimais.

Įstaigos valdyme patarimojo balso teise dalyvauja muziejaus taryba, todėl joje yra aptariami svarbiausi muziejinės veiklos klausimai ir priimami nutarimai. Muziejaus tarybos susirinkimuose svarstyta:

2015 m. vasario 13 d. Nr. 1

- Naujos muziejaus tarybos rinkimas;
- Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių 2015 m. veiklos programa;
- Kupiškio etnografijos muziejaus 2015 m. biudžetas.

2015 m. balandžio 7 d. Nr. 2

- Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių eksponatų inventorinimas;

- Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių edukacinių pamokų kokybės gerinimas, edukacinių projektų rengimas.

2015 m. liepos 30 d. Nr. 3

- Veronikos Šleivyтės paveikslų galerijos 30-ties metų jubiliejinės šventės organizavimas;
- Kazio Šimonio vardo Aukštaitijos regiono tautodailininkų parodos-konkurso nuostatų rengimas ir projekto pristatymo šventės organizavimas;
- Projektų rengimas Lietuvos kultūros tarybai.

Pagal civilinės saugos reikalavimus sutvarkyta įstaigos dokumentacija. Parengtas civilinės saugos, esant ekstremalioms situacijoms, planas, civilinės saugos darbo planas, atnaujinta civilinės saugos programa, 2015-2017 m. muziejaus strateginis planas, muziejaus ir jo struktūrinių padalinių 2015 m. veiklos programa, viešųjų pirkimų taisyklės, 2015 m. viešųjų pirkimų planas, muziejaus tarybos nuostatai, eksponatų vertinimo tvarka, planavimo ir atsiskaitymo tvarka, reprezentacinių lėšų naudojimo ir išlaidų nurašymo tvarka, rinkinių komisijos nuostatai, paramos lėšų naudojimo nuostatai, sutarčių sudarymo tvarka, darbuotojo tapatybę patvirtinančio dokumento išdavimo, nešiojimo ir pateikimo kontroliuojančioms institucijoms tvarkos taisyklės, paslaugų apmokėjimo tvarka, 2015 m. veiklos ataskaita rajono savivaldybės tarybai, 2015 m. statistinė ir žodinė veiklos ataskaitos, veiklos programa LRKM.

Muziejus nuosekliai bendrauja ir bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis, ugdymo įstaigomis, kitais muziejais. Ši priemonė padeda keistis, siekti kultūrinio produkto kokybės, sudaro galimybes plačiau visuomenei pristatyti muziejinę veiklą. Muziejus yra pasirašęs 25 sutartis su įvairiomis įstaigomis. 2015 m. sudarytos sutartys su Kupiškio rajono Alizavos pagrindine mokykla, Alytaus krašto muziejumi, Lietuvos nacionaline filharmonija, o atnaujintos su Kupiškio rajono savivaldybės kultūros ir Kupiškio jaunimo centrais.

Muziejaus 2015 m. biudžetą sudarė 103 516 Eur (darbo užmokestis ir socialinis draudimas 81 155,9 Eur, komunalinės paslaugos 9 888 Eur, muziejinės vertybės 579 Eur, kitos išlaidos 11 184 Eur). Papildomai lėšų buvo prašyta įsigyti informacinių technologijų įrangai, specialių baldų saugyklų ir edukacinės klasės įrangai – 130 612,84 Eur. Atskira programa „Kupiškio etnografijos muziejaus renovuotų vidaus patalpų sutvarkymas“ buvo parengta 2012 metais. Iš šios programos lėšų, prašomų materialinių vertybių įsigijimui 2013 m., buvo skirta 5 792 Eur, o 2016 m. programa panaikinta.

Kad gerėtų muziejaus materialinė bazė, steigėjas privalo biudžete numatyti atskirą eilutę reikiamo inventoriaus įsigijimui (virš 1000 Eur).

Pagal priešgaisrinės ir darbo saugos reikalavimus tęsiama muziejaus ir struktūrinių padalinių ūkinė veikla. Vienas svarbiausių trūkumų – Adomo Petrausko muziejuje nėra žaibosaugos, Veronikos Šleivyтės paveikslų galerijoje ir Laukminiškų kaimo muziejuje taip pat trūksta žaibosaugos ir lauko apšvietimų. Apie tai steigėjas informuotas 2015m. įstaigos biudžeto planavimo programoje. Šias problemas galima išspręsti gavus papildomą steigėjo finansavimą arba renovavus pastatus.

Muziejaus ir struktūrinių padalinių bendras plotas 1607 m², muziejaus parodoms ir vidaus ekspozicijoms skirtas plotas 899 m², lauko ekspozicijų plotas 0,5 ha, rinkinių saugyklų plotas 334 m² (išnuomojamų muziejaus patalpų plotas 41,5, nuomojamų patalpų plotas 95 m²).

Trečius metus trijose muziejaus ekspozicijų salėse veikia parengta ekspozicija „XIX a. pab.-XX a. pr. Kupiškio krašto butis-etnografija“. Jos sudėtinės dalys-kryždirbystė, žemės darbai, linų apdirbimas ir pritaikymas, medžio amatininkai, maltuvė, kupiškėnų vestuvės, drabužiai. 2015 m. parengtas ir laimėtas projektas „Interaktyvus paslaugų diegimas Kupiškio etnografijos muziejuje“. Lietuvos kultūros taryba skyrė 8 000 Eur, tad 2016 m. ekspozicijose numatoma pritaikyti videogidus ir ekspozicijų pristatymus anglų, lietuvių, rusų kalbomis. Naujų technologijų pritaikymas yra vienas iš svarbiausių muziejinės veiklos prioritetų. Todėl muziejinkai ir toliau numato rengti projektus, susijusius su interaktyviųjų priemonių pritaikymu ekspozicijose ir edukacinėse veiklose.

A.Petrausko muziejuje parengtos ekspozicijos: „Adomas Petrauskas ir Antašavos krašto įžymūs žmonės“, „Lino kelias ir amatai“, „A. Petrausko gyvenamoji troba“. Ekspoziciją „Sakralinis menas ir kryždirbystė“ teko išardyti dėl klėties stogo dengimo šiaudais. Siekiant daugiau pritraukti lankytojų būtina sutvarkyti aplinką (medžio skulptūros), anglų kalba parengti informacinius užrašus, ekspozicijose pritaikyti interaktyvias priemones.

Laukminiškų kaimo muziejuje yra šios ekspozicijos: „XIX a. pab. - XX a. pr. buties-etnografijos“ ir „Garsioji Babickų šeimyna“. Muziejaus strateginiame 2015-2017 m. plane numatyta šiame struktūriniame padalinyje atnaujinti ekspozicijas. Atnaujinimo darbus bus galima vykdyti atlikus vidaus patalpų remontą.

V. Šleivyтės paveikslų galerijoje parengta ekspozicija „Kaimo amatininko gyvenamoji troba“, eksponuojami dailininkės paveiksai ir fotografijos. Šiuo metu V. Šleivyтės paveikslų galerija atitinka šiandienos reikalavimus, tačiau čia trūksta interaktyviųjų priemonių. Dėl lėšų trūkumo 2015 m. nepavyko atlikti remonto dviejose klėčių patalpose, todėl jos tebėra tuščios. Šaltu ir drėgnu laiku dailininkės paveiksai nėra eksponuojami. Jie saugomi Kupiškio etnografijos muziejaus saugyklose. Visuose struktūriniuose padaliniuose eksponatų saugojimo sąlygos netinkamos.

Per ataskaitinius kalendorinius metus buvo sutvarkyta naujai gautų 1939 eksponatų apskaita, nupirka 14 eksponatų iš privačių asmenų, iš jų vienas meno, trylika buitės-etnografijos. Už muziejines vertybes sumokėta 567 Eur.

Prano Gudyno muziejinių vertybių restauravimo centras restauravo devyniolika tekstilės eksponatų, kurie sutvarkyti laimėjus projektą „Seserų Mikalinos, Stefanijos, Elvyros Glemžaičių XIX a. pab. – XX a. pr. tekstilės rinkinys“. Tekstilės eksponatų tvarkymui buvo skirta 10 500 eurų. Šiuo metu reikia restauruoti ir konservuoti 11 100 pagrindinio fondo eksponatų. Kad šis procesas vyktų nuosekliai, kiekvienais metais steigėjui reikėtų papildomai prie projektinių lėšų skirti 4000 eurų. Per metus Lietuvos kultūros taryba finansuoja tik vieną projektą. Muziejininkai, sprenddami vieną iš svarbiausių muziejinės veiklos prioritetų, planuoja ir toliau rengti projektus, juos teikti Lietuvos kultūros tarybai, sukviesti neeilinį muziejaus tarybos posėdį dėl muziejinių vertybių būklės. Į posėdį planuojama pasikviesti rajono savivaldybės vadovus.

2015 m. buvo tęsiama muziejinių vertybių apskaita. Surašyti 99 priėmimo aktai. Į pagrindinio fondo knygą įrašyti 1 225 eksponatai, į pagrindinio fondo knygą 714 eksponatų. Pagrindiniame fonde muziejinės vertybės yra geros būklės, nes į atrenkami tik geros kokybės eksponatai.

Į muziejaus duomenų bazę (kompiuterinę apskaitą) įtrauktos 277 fotografijos, 80 spaudinių, 368 dokumentai, 95 dailininkės Bronislavos Jėčiūtės-Jacevičiūtės, skulptoriaus Juozo Kėdainio 172 kūrybos darbai. Su turima kompiuterine technika galima suskaitmeninti tik mažo formato eksponatus. Kad suskaitmeninti ir į LIMIS programą įkelti didesnio formato meno kūrinius, reikia turėti tam tikrą kompiuterinę įrangą, kuri kainuoja apie 18 000 Eur. Įsigyti įrangą galima tik parašius integruotą ES projektą su kuria nors kultūros įstaiga. 2015 m. lapkričio mėn. Šiauliuose įsikūrusi ES projektų rašymo įstaiga prašė pateikti duomenis apie muziejinės veiklos svarbiausių sričių tobulinimą. Kupiškio etnografijos specialistai pasiūlė temą „Muziejų prieinamumas Rytų Šiaurės Lietuvoje“. Nurodėme, kad mums, rengiant projektą, reikalinga eksponatų skaitmeninimo įranga, virtualios erdvės sukūrimas ekspozicijoje ir edukacinių programų parengimas suaugusiems. Tačiau į mūsų projektą atsiliepta nebuvo.

2014 m. buvo tęsiama muziejinių vertybių materialinė apskaita (vertinimas). Per kalendorinius metus įvertinta 8 535 eksponatų, jų vertė 39 765 Eur.

2015 m. muziejaus fondus papildė 1 939 eksponatai. Vertingus eksponatus muziejui dovanavo Valentinas Baronas (21 buitės-etnografijos daiktą), Rimtautas Kašponis (tėvo Balio Kašponio archyvas, kurį sudaro 108 fotografijos ir dokumentai), Rimantas Antanas Stapulionis (6 buitės-etnografijos rakandai), Viktorija Morkūnaitė (komoda ir maldaknygė), Regina

Vaitiekūnaitė-Gemziukienė (210 raštijos dokumentų ir fotografijos), Rimvydas Tindžiulis (7 fotografijos) ir t.t.

2016 m. muziejus kvietė kupiškėnus dalyvauti kalėdinėje akcijoje „Saugokime ir prisiminkime praeitį“. Didesnio dėmesio ši akcija nesulaukė, tačiau muziejui buvo padovanota 10 vertingų buities-etnografijos eksponatų. Iš viso fiziniai asmenys per 2015 metus muziejui dovanojo 1 925 eksponatus.

Muziejaus ir jo struktūrinių padalinių patrauklumas priklauso nuo lankytojų skaičiaus, darbuotojų kompetencijos, įvairių renginių, mokslinės-tiriamosios veiklos, edukacinių programų, viešinimo sistemos.

Muziejuje 2015 m. dirbo 13 darbuotojų (12,5 etato), 3 administracijos specialistės (direktorė, vyr. fondų saugotoja, raštvedė-sekretorė), 6 muziejininkai-specialistai, 4 ūkio techninio personalo darbuotojai (2 salių prižiūrėtojos, 1 darbininkas - 0,5 et.), 1 pastatų priežiūros ir einamojo remonto darbininkas. 2015 m. liepos 1 d. dirbti vyr. fondų saugotoja buvo priimta Giedrė Zuoženė. Visi specialistai turi aukštąjį išsilavinimą. 2014 m. kvalifikacijai kelti skirta 150 eurų, komandiruotėms 150 eurų. Nors ir labai trūksta lėšų, 6 muziejininkai dalyvavo 14 įvairių seminarų ir konferencijų. Didžiausias dėmesys skirtas eksponatų skaitmeninimui, projektų rašymui, edukacijai, vadybai. Vyr. fondų saugotoja dalyvavo skaitmeninimo seminare Šiauliuose, 12 dienų stažavosi P. Gudyno muziejinių vertybių restauravimo centre. Edukatorė Kristina Jokimienė dalyvavo 5 dienų seminare „Mokykla-mokinys-muziejus“ Rokiškio krašto muziejuje. Direktorė V. Aleknienė dalyvavo seminare „Verslumas ir etika muziejų vadyboje“ Palangoje, konferencijose „Tarptautinis, nacionalinis kelias „Baltų kelias“ Šiauliuose, „Grafų Tyzenhauzų kultūros kelias 2015-2017 m.“ Rokiškyje, „Regionų savivaldos kultūros įstaigų kompetencijų ugdymas paslaugų modernizavimo kūrybos inovacijų diegimo ir erdvių įveiklinimas“ Vilniuje ir t.t. Donata Jutkienė gilinosi į projektų rašymo metodiką ir dalyvavo seminaruose „Lietuvos kultūros tarybos paraiškų rengimo sklaida“, „Lietuvos kultūros tarybos paraiškų regiono klaidos“ Vilniuje. Į seminarus ir konferencijas nuvykti sąlygas sudarė rajono savivaldybės administracija.

Per kalendorinius metus Kupiškio etnografijos muziejuje ir jo struktūriniuose padaliniuose apsilankė 13 944 lankytojai. Išankstinė informacija apie esamus eksponatus, ekspozicijas, projektus, Kupiškio rajono istoriją ir kita suteikė 119 asmenų, fondus apžiūrėjo 41 lankytojas, internetinėje svetainėje apsilankė 3 211 piliečių. Donata Jutkienė 2015 m. laimėjo ir įgyvendino projektą „Virtualus Kupiškio etnografijos muziejus“. Gauta 4 000 projektinių lėšų. Projekto lėšomis į muziejaus internetinę svetainę (www.etnografijosmuziejus.lt) įkeltas virtualus muziejaus turtas, virtualūs edukaciniai filmukai „Gaspadorius“, „Beno žaidimai“, „Jaunamartė“, „Žemės darbai“, „Lino kančia“. Atnaujintas ir pritaikytas elektroninei svetainei videofilmas

„Senovinės kupiškėnų vestuvės“. Internetinė įstaigos svetainė yra viena iš pagrindinių viešinimo priemonių. Todėl 2016 m. jos turiniui ir dizainui bus skiriamas išskirtinis dėmesys.

Lietuvos muziejuose ir privačiose kolekcijose saugoma gausi ir vertinga kilnojamojo kultūros paveldo dalis. Tik maža dalis kultūros vertybių yra pristatoma visuomenei parodų salėse. Teminių ir individualių parodų pasiūla didelė. Todėl mažai rengiama parodų iš muziejaus fondų. Įvairiais būdais skatiname įvairias kultūros ugdymo įstaigas muziejuje saugomas vertybes viešinti savo patalpose. 2015 m. buvo surengtos 9 kilnojamosios parodos. Muziejuje ir jo struktūriniuose padaliniuose parodos, įvairūs renginiai planuojami atsižvelgiant į savojo krašto etninės kultūros tradicijų išsaugojimą, įžymių istorinių įvykių, iškilių asmenų jubiliejų paminėjimą, įvairių kultūros įstaigų ir kaimo bendruomenių poreikius. Iš viso per 2015 metus parengtos ir pristatytos 46 parodos.

Per kalendorinius metus buvo parengta 19 renginių, kuriuose apsilankė 4 124 dalyviai. Išskirtinio dėmesio sulaukė Vasario 16-osios šventė (kartu rengta su Kupiškio kultūros centru), kurios metu buvo pristatytas sukurtas videofilmas „Aviacijos kapitonas Albinas Tindžiulis Dėdė“, etnografinis renginys „Paukšlakis Kupos kieme“, skirtas etnografinio ansamblio „Kupkiemis“ 20-ties metų paminėjimo jubiliejui. Jo metu pristatyta tautinių juostų paroda „Kas juosta, vis kitoks roštas“. Profesionalių dailininkų parodų pristatymai - tarptautinė „Tik tapyba“ ir respublikinė „Dailininko žvilgsniu į Kupiškį“- įvyko respublikiniame meno festivalyje „Palėvenė-2015 m. vasara“.

2015 m. visa Lietuva sutelkė dėmesį į etninių regionų metų paminėjimą. Muziejnininkai miesto jubiliejui ir etninių regionų metams pažymėti visuomenei pristatė Alytaus kraštotyros muziejaus senovinių marškinių parodą „Ir po šimto metų tamsoj žiba“. Renginyje taip pat dalyvavo Varėnos rajono kultūros centro Valkininkų filialo etnografinis ansamblis „Santaka“, Šepetos Almos Adamkienės pagrindinės mokyklos dramos būrelio folkloro grupė „Tyrulys“ pristatė Aukštaitijos tautinį kostiumą. Lietuvos etnografinių regionų metams buvo skirta eilė renginių: popietė „Vėjelis pučia - armojų voro“, Kazio Šimonio vardo Aukštaitijos regiono tautodailininkų paroda-konkursas (renginiui 2 600 Eur skyrė Lietuvos kultūros taryba), tautodailininkės Genutės Šimėnienės jubiliejinė audinių paroda, Onos Tumėnaitės-Bražėnienės karpinių parodos ir t.t.

Muziejaus edukaciją galima apibrėžti kaip sistemingą bei struktūrizuotą mokymą ir mokymąsi muziejaus aplinkoje, taikant čia sukauptas žinias, naudojant eksponatus ir muziejaus edukaciją susiejant su ugdymo proceso struktūra ir metodais. Iš viso 2015 m. mokiniams ir mokytojams muziejnininkai pasiūlė 26 edukacines pamokas. Per metus praveistos 125 edukacinės veiklos: 80 edukacinių pamokų ir 45 kiti užsiėmimai. Dalyvavo 3 526 mokiniai. Į edukacinę veiklą pritraukti didesnę mokinių skaičių leido integruota projektinė veikla, kurios metu neformalioje

aplinkoje aktyviais, kūrybiškais metodais buvo perteikiamas veiklos turinys. Į edukacinę veiklą buvo integruota Tarptautinė muziejų naktis „Liaudies meno grožis“, Muziejų kelias „Muziejai darniai visuomenei“ ir 2015 m. Europos paveldo dienos. Tarptautinė muziejų naktis prasidėjo Kupiškio rajono ugdymo įstaigų kūrybos darbų pristatymu „Po kūrėjo delnu“, toliau vyko edukaciniai užsiėmimai: „Karpiniai“, „Juostų pynimas“, „Kalbinu senąjį eksponatą“ ir koncertas „Lai jaunystė neleidžia eksponatams miegoti“. Renginys baigėsi Panevėžio kino teatro „Garsas“ filmo „Laisvės tango“ peržiūra.

Muziejų keliui labai tiko visoms visuomenės grupėms skirtas projektas „Baltiški amatai šiuolaikinėje Lietuvos etnografinių regionų kultūroje“. Jo įgyvendinimui LKT skyrė 1 500 Eur. Baltų vienybės dienos paminėjimą muziejus kartu su rajono kultūros centru organizuoja nuo 2007 metų. Aktyviai 2015 m. Europos paveldo dienų renginiuose dalyvavo visos Kupiškio rajono bendrojo lavinimo mokyklos. Buvo parengta ir pristatyta piešinių ir fotografijų paroda „Kokia graži Aukštaitija – tik neužkalk joje langų“, pravesta viktorina „Kur eini ten keliai, kur sustoji ten namai“. Lietuvos respublikos politinių tremtinių ir kalinių sąjungos Kupiškio skyriui muziejininkai padėjo praveisti jaunimui skirtą renginį apie partizanų kovas Anykščių rajone. Direktorė Violeta Aleknienė parengė edukacinę pamoką „Kokia graži Aukštaitija – tik neužkalk joje langų“. Šią edukacinę pamoką direktorė vedė beveik kiekvienoje rajono ugdymo įstaigoje, kurioje pristatė Aukštaitijos regioną ir šio krašto vėliavą.

Muziejininkai planuoja toliau tobulinti edukacinių pamokų kokybę atsižvelgdami į mokytojų pageidavimus, ugdymo proceso bendrąsias programas. Edukaciniams užsiėmimams trūksta interaktyvių priemonių, reikiamų baldų. Parengti patrauklias ir įdomias edukacines pamokas gali padėti muziejininkų asmeninis tobulėjimas, rengiami projektai.

2015 m. didelį dėmesį skyrėme muziejinės veiklos populiarinimui ir sklaidai. Beveik visi muziejaus renginių, parodų reportažai parodyti VŠĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro virtualioje erdvėje, trumpi aprašymai patalpinti internetinėse svetainėse www.etnografijosmuziejus.lt, www.muziejai.lt, www.temainfo.lt, www.panskliautas.lt. Iš viso laikraščiuose „Kupiškėnų mintys“, „Panevėžio kraštas“, „Mokslo Lietuva“, žurnale „Moteris“ išspausdinta 59 informaciniai straipsniai apie muziejinę, kraštotyrinę, projektinę veiklą. Prieš kiekvieną renginį yra išnešiojami kvietimai, išsiunčiami elektroniniai laiškai, rengiami skelbimai ir kabinami leistuose Kupiškio miesto vietose. Lietuvos nacionaliniam radijui perduoti 10 renginių pavadinimai ir jie paskelbti eterijoje. Iš viso išleista 5 informaciniai katalogai, 1 fotografijų albumas, parengti 207 padėkos raštai. Kadangi dar neišnaudotos visos muziejinės veiklos viešinimo galimybės, ruošdamiesi įstaigos vidaus auditui, muziejininkai skirs dėmesį šio prioriteto vykdymui.

Nuo 2006 metų muziejininkai kiekvienais metais parengia leidybos projektą ir išleidžia po vieną leidinį. 2015 m. LKT finansavo leidybos projektą „Mediniai kupiškėnų paminklai. Mažoji architektūra“. Fotografijų albumo išleidimui LKT skyrė 3 300 eurų, rajono savivaldybė 500 eurų. Leidinio sudarytoja - specialistė Aušrelė Jonušytė. Įvadinį straipsnį parengė menotyrininkė dr. S. Urbonienė. Fotografijų albumas išleistas 500 egz. tiražu. Jis yra perduotas Lietuvos Respublikos bibliotekoms, rajono savivaldybei, bendrojo lavinimo mokykloms.

Kupiškio etnografijos muziejus ir „Versmės“ leidykla 2013-2017 m. yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį dėl monografijų „Kupiškio valsčius“ ir „Skapiškio valsčius“ parengimo. Leidinių sudarytoja – specialistė A. Jonušytė. Rengiant monografijas yra bendradarbiaujama su įvairių kultūros institucijų darbuotojais. Straipsnių autoriai naudoja ekspedicijų metu surinktą lokalinę lauko ir muziejuje esančią istorinę medžiagą. Leidybinė veikla sudaro galimybes tyrinėti ir apibendrinti Kupiškio krašto istoriją. Kad būtų išleista monografija, specialistė A. Jonušytė parengė du leidybos projektus „Naujausi moksliniai tyrinėjimai monografijoje „Kupiškis““. 2015 m. leidinio maketavimui gauta 6 100 eurų. Šiam leidiniui mokslininkai straipsnius rengė trejus metus. Šiais metais leidinį papildė dr. Dalios Klajumienės „Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų bažnyčios architektūra ir dailės kūriniai“, dr. Gintauto Zabelos „Kupiškio valsčiaus archeologija“, dr. G. Dručkutės „Kupiškis Juozo Baltušio gyvenime ir kūryboje“, dr. A. Vaicikausko „Didžiosios pavasario šventės Kupiškio krašte“ moksliniai-tiriamieji straipsniai. Monografiją kartu su „Versmės“ leidykla planuojame išleisti 2016 m. pabaigoje.

Moksliniai muziejaus rinkinių tyrinėjimai, susiję su muziejuje saugomos informacijos pridėtinės vertės didinimu, sudaro sąlygas geresnei komunikacijai apie muziejuose saugomas kultūros vertybes. Beveik visuose muziejuose moksliniai tyrinėjimai tebėra probleminė sritis. Muziejuje visiems specialistams, norintiems užsiimti tiriamąja veikla, sudaromos sąlygos tyrinėjimui. Daugiausia etnografus, menotyrininkus domina seserų M.E.S. Glemžaičių buitines-etnografijos XIX a.pab.- XX a.pr. rinkinys. Šiais metais minėtą rinkinį tyrinėjo Lietuvos dailės akademijos tekstilės katedros studentai (vadovė dr. Miglė Lebednykaitė) Lietuvos muziejaus etnografijos skyriaus vyr fondų saugotoja Dalia Bieliauskienė.

Direktorė Violeta Aleknienė tyrinėjo muziejuje saugomą Petro Vaitiekūno archyvą apie Kupiškio laisvamanių kapines ir parašė tokio pat pavadinimo straipsnį. Straipsnis yra išspausdintas kultūros-istorijos almanache „Kupiškis – 2015“.

Prie mokslinės-tiriamosios veiklos reikia priskirti muziejuje surengtą konferenciją „Lietuviai ir muzika Sibire“. Konferencijoje pranešimą „Kupiškėnai muzikantai tremtyje“ skaitė dr. Eglė Kirdienė, specialistė A. Jonušytė „Politinis kalinys-muzikantas Juozas Stankevičius“.

Specialistė Kristina Jokimienė dalyvavo LMA Rinkinių mokslinio tyrimo sekcijos XVIII mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Etniškumas ir regioniškumas XXI a. muziejuose“ ir skaitė pranešimą „Vaidinimai „Senovinės kupiškėnų vestuvės“, „Vesėlios anoj šaly“ kaip regioninis ir vietinis tapatybės ženklas.“

Muziejuje mokslinė tiriama veikla nebus pamiršta. Muziejinkai ir toliau vykdys mokslinę-tiriamąją veiklą, rengs konferencijas, kitus su šia veikla susijusius renginius, projektus.

Per kalendorinius metus specialistai parengė ir įgyvendino šiuos projektus: „Naujausi moksliniai tyrinėjimai monografijoje „Kupiškis“ (6 100 Eur.), „Baltiškieji amatai šiuolaikinėje Lietuvos etnografinių regionų kultūroje“ (1 500 Eur), „Seserų Glemžaičių XIX a.-XXa. tekstilės rinkinys“ III d. (eksponatų restauravimas 10 100 Eur), „Virtualus Kupiškio etnografijos muziejus“ (4 000 Eur), „Aukštaitijos regiono tautodailininkų Kazio Šimonio vardo paroda-konkursas“ (2 600 Eur), „Mediniai kupiškėnų paminklai. Mažoji architektūra“ (3 300 Eur). Iš viso muziejaus parengtiems projektams LKT skyrė 28 000 Eur.

Kupiškio etnografijos muziejus 2015 m. spalio mėn. Lietuvos kultūros tarybai parengė ir pateikė šiuos projektus: Balys Kašponis „Atsiminimai“, „Kupiškio krašto dvarininkai“, „Seserų M.E.S. tradicinių lietuviškų drabužių ir jų priedų rinkinys Kupiškio etnografijos muziejuje“, „Kupiškio kraštas. Naujausi moksliniai tyrinėjimai“, „Kupiškio žydų bendruomenė. Praeitis ir dabarties sąsajos“, „Baltų genčių šviesa“, Rinkinys „Kupiškėnų tautosaka“, „Interaktyvių paslaugų įdiegimas Kupiškio etnografijos muziejuje“.

Papildomos projektinės lėšos sudaro sąlygas kokybiškiau parengti įvairius renginius, pristatyti profesionalaus meno kolektyvus, tyrinėti ir publikuoti kultūros paveldą ir t.t. Be to, ši veikla padeda taupyti ir rajono savivaldybės lėšas. Projektus muziejuje rengia visi specialistai. Laimėtų projektų ir steigėjo skirtų lėšų panaudojimą pagerintų rajono savivaldybėje įsteigtas projektų finansavimo fondas.

2015 m. muziejinkai vykdė kraštotyrinę veiklą, kurią dar kitaip būtų galima apibūdinti - lauko lokalinės medžiagos rinkimas. Ji skirta etninės kultūros tradicijų fiksavimui, populiarinimui, sklaidai, istorinės medžiagos rinkimui. Per kalendorinius metus teminių išvykų metu buvo užrašyti 39 žmonių prisiminimai.

Specialistė K. Jokimienė 2015 m. rugsėjo 17-21 d. ir spalio 27-30 d. kartu su Klaipėdos universiteto filologijos katedros studentais ir dėstytojais dalyvavo ekspedicijoje, kurioje buvo užrašomi tarmiškai kalbančių žmonių prisiminimai. 2016 metais apibendrinta medžiaga bus publikuota moksliniuose leidiniuose. Siekiant sustiprinti lauko lokalinės medžiagos rinkimą, būtina rengti projektus-ekspedicijas ir turėti įstaigoje transporto priemonę. Be to, Kupiškio rajone gyvena daug garbaus amžiaus žmonių, todėl juos reikėtų kuo skubiau apklausti.

Džiugina, kad kupiškėnai, turintys senas fotografijas, sutinka jomis pasidalinti su muziejumi, tačiau atiduoti jų nenori. Todėl dalis fotografijų skaitytuvu nuskaitomos ir surašius metrikas, gražintos pateikėjams. Nors muziejininkai visur ir visada ieško įvairių eksponatų, tačiau jų vis mažiau suranda.

Kupiškio etnografijos muziejaus 2015 m. birželio mėn. nauju struktūriniu padaliniu tapo Uoginių amatų centras. Naujasis pastatas primena kaime buvusio klojimo vaizdą, gražiai įsikomponuoja į Adomo Petrausko muziejaus aplinką. Pradėjus statyti amatų centrą, muziejaus specialistai gavo užduotį parengti Kupiškio rajono liaudies meistrų internetinę svetainę - parduotuvę. Specialistė A. Jonušytė išsamiai apibendrina kiekvieno kūrėjo gyvenimą ir kūrybą, nufotografavo jų darbus, juos išmatavo, užrašė metrikas. Ši internetinė svetainė-parduotuvė neveikia iki šios dienos, nes nėra šio struktūrinio padalinio veiklą kuriojančio žmogaus.

Uoginių amatų centro įkūrimo Uoginių kaime rezultatų pristatymo baigiamasis renginys-amatų popietė „Uoginių amatų centras“ vyko 2015 m. birželio 14 dieną.

Amatų centre nėra nė vieno etatinio darbuotojo, todėl edukacines programas veda žmonės, turintys verslo liudijimus. Jurgita Čiplytė veda užsiėmimus tema „Keramikos pasaulyje“, Virginija Jurevičienė „Karpiniai“, Sandra Gabrėnaitė-Juknienė „Adomo gryčia duona kvepia“, „Prie balto Šv. Kūčių stalo“, Irma Šemetaitė „Senieji gryčios žiburiai“, „Papuoškime kraičio skrynią“, „Advento vainikas“, „Bitės liemuo, lino gelmuo“.

Amatų centro patalpos tinka įvairių renginių, edukacinių pamokų vedimui, todėl muziejaus administracija pateikė pasiūlymą Kupiškio rajono savivaldybės tarybai dėl centre teikiamų paslaugų įkainių patvirtinimo. Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl Kupiškio etnografijos muziejaus struktūrinio padalinio Uoginių amatų centro teikiamų paslaugų įkainių nustatymo“ 2015 m. lapkričio 12 d. Nr. TS-343 buvo patvirtinti šio struktūrinio padalinio paslaugų įkainiai. Nuo 2015 m. liepos 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d. amatų centre apsilankė 1 226 asmenys.

Muziejininkai planuoja tęsti pagal verslo liudijimą senųjų amatų edukaciją, kulinarinio paveldo pristatymą, įrengti nedidelę bitininkystės ekspoziciją.

2015 m. muziejaus biblioteka papildyta tik 35 naujais leidiniais. Leidinių įsigijimui ir laikraščių užsakymui kalendoriniais metais buvo skirta 100 eurų. Muziejaus bibliotekos fondus papildė tik dovanoti leidiniai.

Pagal reikalavimus toliau tvarkomas muziejaus archyvas. Vaizdo ir garso archyvui perduota 19 reportažų, kuriuos parengė VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centras.

Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių lankomų objektų patrauklumas priklauso nuo svarbiausio muziejinės veiklos rodiklio- lankytojų skaičiaus. Lankomi objektai atitinka pagrindinius darbo, priešgaisrinės, civilinės saugos reikalavimus.

Kupiškio etnografijos muziejaus (Gedimino g. 2, Kupiškis), A. Petrausko (Uoginių kaimas) ir Laukminiškių kaimo muziejų pastatus bei Veronikos Šleivyтės galeriją nuo 2015 m. lapkričio 2 d. saugo UAB „Norgauda“. Šioms funkcijoms atlikti per metus skiriama 2 400 Eur.

Dailininkės Veronikos Šleivyтės dviejų klėčių vidaus atnaujinimui skirta 1 195 Eur. Suremontuotose patalpose baigtos įrengti naujos ekspozicijos. 2015 m. pasiektas penkiolika metų lauktas tikslas – minėtame objekte įvesta apsaugos signalizacija. Tačiau netvarkant Laukminiškių kaimo muziejaus ir dailininkės V. Šleivyтės paveikslų galerijos, medinių pastatų būklė nuolat blogėja. Būtina remontuoti ir A. Petrausko muziejuje J. Laužiko statytą bokštą.

Dėl pastatų būklės dailininkės V. Šleivyтės paveikslų galerijoje esančiuose dviejuose pastatuose 2015 m. nebuvo eksponuojami meno kūriniai.

Kupiškio savivaldybė papildomai skyrė 800 eurų muziejaus fondų patalpų saugos užtikrinimui ir reikiamų priemonių nupirkimui. Rūsyje esančioje fondų saugykloje padarytos lauko ir vidaus durų grotos, antrame aukšte esančioje fondų saugykloje įrengta videokamera, nupirkti temperatūros matavimo termometrai, sulankstomos kopėčios. Vyr. fondų saugotoja kiekvieną darbo dieną fiksuoja esančią temperatūrą. Be to, patalpose stovi drėgmės surinkimo prietaisai.

Už papildomai gautus 434 Eur A. Petrausko muziejui nupirktas žoliapjovė, o už sutaupytus biudžeto pinigus įsigytas vienas kompiuteris (500 Eur.), skaitytuvas A3 formato nuotraukų ir dokumentų nuskaitymui (300 Eur). Darbo vietoje internetinės įrangos ir laidinio interneto neturi Laukminiškių kaimo muziejaus ir dailininkės V. Šleivyтės paveikslų galerijos specialistė. 2016 m. būtina išspręsti šią problemą.

Muziejaus struktūriniuose padaliniuose tinkamai prižiūrima teritorija (žolės pjovimas ir išvežimas, medžių genėjimas, gėlynų priežiūra). Atlikti minėtus darbus padeda viešuosius darbus dirbantys darbininkai. Muziejaus struktūriniuose padaliniuose reikia tvarkyti 2,5 ha teritorijos. Viešuosius darbus atliekančių žmonių paslaugų reikia ir muziejuje, ypač vasaros metu išėjus atostogauti salių prižiūrėtojoms. Vidaus patalpas ir aplinką tvarkė viešuosius darbus dirbantys žmonės. Per kalendorinius metus dirbo 12 žmonių. Tačiau tiek žmonių atlikti darbams neužtenka. Dviejuose struktūriniuose padaliniuose dirba vienas darbininkas (0,5 et.) Uoginių amatų centrui tapus muziejaus struktūriniu padaliniu, darbo apimtys padidėjo.

Muziejų lankymo sezono metu būtina palaikyti idealią švarą pastatuose ir lauko teritorijose, todėl 2015 m. buvo prašyta steigėjo skirti 0,5 etato darbininko pareigybei.

Kupiškio etnografijos muziejaus ir jo struktūrinių padalinių vykdyta 2015 m. muziejinė veikla prisidėjo prie bendro Lietuvos kultūros tikslo – saugoti, populiarinti, skleisti muziejines vertybes, stiprinti visuomenės tapatybę, siekti gyventojų kultūrinių poreikių tenkinimo, plėtojant kultūros paslaugas visoje Lietuvoje.

Direktorė

Violeta Aleknienė